

KPB.430.2.2.2025

Nr ewid. 39/2025/P/25/001/KPB

Informacja o wynikach kontroli

Wykonanie budżetu państwa w 2024 r.
w części 37 – Sprawiedliwość

MISJA

Najwyższej Izby Kontroli jest niezależna, profesjonalna kontrola zadań publicznych w interesie obywateli i państwa

Dyrektor Departamentu Porządku
i Bezpieczeństwa Wewnętrznego

Tomasz Sordyl

/podpisano elektronicznie/

Akceptuję:

Wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli

Michał Jędrzejczyk

/podpisano elektronicznie/

Zatwierdzam:

Prezes Najwyższej Izby Kontroli

Marian Banaś

/podpisano elektronicznie/

Warszawa, czerwiec 2025 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
+48 22 444 50 00
nik@nik.gov.pl
www.nik.gov.pl

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE.....	3
2.	OCENA OGÓLNA	5
3.	UWAGI I WNIOSKI.....	7
4.	WYNIKI KONTROLI WYKONANIA BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH CZĘŚCI 37 – SPRAWIEDLIWOŚĆ.....	9
	4.1. DOCHODY BUDŻETOWE.....	9
	4.2. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH	10
	4.3. SPRAWOZDAWCZOŚĆ.....	17
	4.4. KSIĘGI RACHUNKOWE	18
5.	INFORMACJE DODATKOWE.....	19
6.	ZAŁĄCZNIKI.....	20
	6.1. DOCHODY I WYDATKI JEDNOSTEK FUNKCJONUJĄCYCH W RAMACH CZĘŚCI 37 – SPRAWIEDLIWOŚĆ.....	20
	6.2. WYKAZ OCEN KONTROLOWANYCH	22
	6.3. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ W CZĘŚCI 37 – SPRAWIEDLIWOŚĆ.....	23
	6.4. DOCHODY BUDŻETOWE W CZĘŚCI 37 – SPRAWIEDLIWOŚĆ	24
	6.5. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA W CZĘŚCI 37 – SPRAWIEDLIWOŚĆ	25
	6.6. ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W CZĘŚCI 37 – SPRAWIEDLIWOŚĆ	26
	6.7. WYDATKI BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W CZĘŚCI 37 – SPRAWIEDLIWOŚĆ	28
	6.8. WYKAZ PODMIOTÓW, KTÓRYM PRZEKAZANO INFORMACJĘ O WYNIKACH KONTROLI.....	29

1. WPROWADZENIE

Cel kontroli

Ocena wykonania budżetu państwa w 2024 r. pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 37 – Sprawiedliwość oraz planów finansowych jednostek finansowanych w ramach tej części budżetu państwa.

Zakres kontroli

Ocenie podlegały m.in.:

- realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań ze środków publicznych,
- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz wybranych sprawozdań za IV kwartał 2024 r. w zakresie operacji finansowych,
- prowadzenie ksiąg rachunkowych dysponenta części,
- wykonanie wniosków pokontrolnych NIK z kontroli wykonania budżetu państwa w 2023 r.,
- nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust.1 i 2 ufp.

Jednostki kontrolowane

Ministerstwo Sprawiedliwości

Centralny Zarząd Służby Więziennej.

W części budżetowej 37 finansowane są zadania Ministra Sprawiedliwości kierującego działem administracji rządowej sprawiedliwość¹, który obejmuje w szczególności sprawy: sądownictwa, prokuratury, notariatu, adwokatury i radców prawnych, wykonywania kar oraz środków wychowawczych i środka poprawczego orzeczonego przez sądy oraz sprawy pomocy postpenitencjarnej, tłumaczy przysięgłych oraz nieodpłatnej pomocy prawnej i poradnictwa obywatelskiego. Ministrowi podlega Centralny Zarząd Służby Więziennej (dalej: CZSW) oraz Szef Inspektoratu Wewnętrznego Służby Więziennej.

Wydatki w 2024 r. w części 37 przeznaczone zostały na realizację zadań Ministerstwa Sprawiedliwości (dalej: MS), jednostek organizacyjnych Służby Więziennej (dalej: SW), Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, Akademii Wymiaru Sprawiedliwości², instytutów badawczych resortu sprawiedliwości oraz Biura Emerytalnego SW.

Dysponent części ustanowił bezpośrednio mu podległych dysponentów budżetu państwa³, tj. dysponenta drugiego stopnia Dyrektora Generalnego Służby Więziennej oraz 35 dysponentów trzeciego stopnia, w tym: Dyrektora Generalnego Ministerstwa Sprawiedliwości, dyrektorów czterech instytutów badawczych⁴, dyrektorów 14 okręgowych ośrodków wychowawczych oraz dyrektorów zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich. Ponadto Dyrektorowi Generalnemu SW podlega bezpośrednio 11 dyrektorów okręgowych Służby Więziennej, komendanci czterech ośrodków szkolenia SW oraz Dyrektor Biura Emerytalnego SW, a ww. dyrektorom okręgowym SW podlega łącznie 103 dyrektorów aresztów śledczych i dyrektorów zakładów karnych.

W 2024 r. w części 37 dochody budżetowe wyniosły 104 482,7 tys. zł (0,02% ogółu dochodów budżetu państwa), wydatki budżetu państwa zrealizowano w wysokości 9 464 391,9 tys. zł (1,1% ogółu wydatków), a wydatki budżetu środków europejskich w kwocie 64 817,1 tys. zł (0,1% ogółu wydatków budżetu środków europejskich).

W kontrolowanych jednostkach (MS – dysponent części i dysponent III stopnia oraz CZSW – dysponent III st.) w 2024 r. dochody budżetu państwa zostały zrealizowane w łącznej kwocie 76 669,4 tys. zł (tj. 73,4% dochodów w części 37), wydatki budżetu państwa wyniosły łącznie 752 792,5 tys. zł (tj. 8% wydatków w części 37), a wydatki budżetu środków europejskich wyniosły łącznie 6 920,3 tys. zł (tj. 10,7% wydatków w części 37).

¹ Ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (tj. Dz.U. z 2024 r. poz. 1370, ze zm.).

² Akademia Wymiaru Sprawiedliwości od dnia 1 września 2023 r., wcześniej Szkoła Wyższa Wymiaru Sprawiedliwości (na podstawie ustawy z dnia 14 kwietnia 2023 r. o zmianie ustawy nazwy uczelni nadzorowanej przez Ministra Sprawiedliwości i o zmianie ustawy o Służbie Więziennej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1053), dalej: AWS).

³ Zarządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie ustanowienia dysponentów środków budżetu państwa w części 37 Sprawiedliwość z dnia 26 stycznia 2022 r. (Dz. Urz. MS z 2022 r. poz. 14, ze zm.).

⁴ Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, Instytut Ekspertyz Sądowych im. prof. dra Jana Sehna w Krakowie, Instytut Ekspertyz Ekonomicznych i Finansowych w Łodzi, Instytut Ekspertyz Medycznych w Łodzi.

Okres objęty kontrolą

Rok 2024 oraz okres wcześniejszy i późniejszy, w którym miały miejsce działania lub zaniechania związane z planowaniem i wykonaniem ustawy budżetowej na rok 2024. W przypadku konieczności porównania niektórych danych z danymi za lata 2021–2023 okres kontroli obejmował również te lata.

Szczegółowe informacje dotyczące dochodów, wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich zrealizowanych przez poszczególnych dysponentów oraz ich udział w dochodach i wydatkach części 37 zostały przedstawione w załączniku 6.1 do niniejszej informacji.

Wykaz jednostek kontrolowanych ujęto w załączniku 6.2 do informacji.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁵.

⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 623.

2. OCENA OGÓLNA

**Najwyższa Izba Kontroli
ocenia pozytywnie
wykonanie budżetu
państwa w 2024 r.
w części 37 –
Sprawiedliwość.**

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2024 r. w części 37 – Sprawiedliwość, jednak stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości wskazują na potrzebę wzmocnienia funkcjonujących w Ministerstwie Sprawiedliwości mechanizmów kontroli zarządczej w obszarze wydatków.

W wyniku kontroli 1,3% (120 807,6 tys. zł) wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich zrealizowanych w części 37 stwierdzono, że dysponenti trzeciego stopnia (MS i CZSW) dokonywali wydatków z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonymi w ustawie o finansach publicznych⁶ oraz przepisach wykonawczych, z zastrzeżeniem kwoty 475 tys. zł wydatkowanej w MS z naruszeniem zasad celowego i oszczędnego dokonywania wydatków publicznych określonych w art. 44 ust. 3 ufp. Analiza czterech zamówień publicznych udzielonych przez kontrolowane jednostki, na które poniesiono wydatki 10 865,1 tys. zł, wykazała, że zostały one przeprowadzone zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych⁷.

Nieprawidłowości ustalone w Ministerstwie Sprawiedliwości (dysponent III stopnia) dotyczyły m.in. braku rzetelnego sporządzania i rozliczania umów zlecenia, co było przedmiotem wniosków pokontrolnych NIK w latach poprzednich; nieprzestrzegania regulacji wewnętrznych dotyczących udzielania zamówień publicznych oraz instrukcji kontroli i obiegu dokumentów finansowo-księgowych; niezasadnego zawarcia umowy na zewnętrzną obsługę prawną Departamentu Informatyzacji i Rejestrów Sądowych MS oraz błędów rachunkowych skutkujących nadpłatą wynagrodzenia zleceniobiorcom i nieprawidłowym ustaleniem kwoty kary umownej.

Dysponent części 37 prowadził nadzór i kontrolę nad gospodarką finansową podległych dysponentów i nadzorowanych jednostek organizacyjnych, monitorował wykonanie planu finansowego, realizację zadań i wydatkowanie środków z budżetu państwa i budżetu środków europejskich, m.in. poprzez kwartalne analizy dotyczące wykonania budżetu. Dysponent realizował kontrole w zakresie wykorzystania środków publicznych oraz sprawował nadzór nad wykorzystaniem dotacji celowych, dokonując analizy i weryfikacji raportów okresowych składanych przez dotowane podmioty.

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie prawidłowość sporządzania łącznych sprawozdań za 2024 r. przez dysponenta części 37 – Sprawiedliwość i sprawozdań jednostkowych.

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 37 na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanych jednostek (dysponentów III stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Przyjęty system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość i rzetelność

⁶ Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, ze zm., dalej: „ufp”.

⁷ Dz. U. z 2024 r. poz. 1320, dalej: „pzp”.

sporządzania sprawozdań budżetowych, w tym z budżetu środków europejskich, sprawozdań w zakresie operacji finansowych, z uwzględnieniem sprawozdań dysponentów III stopnia. Skontrolowane sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Sprawozdania przedstawiają wiarygodne dane o dochodach i wydatkach oraz związanych z nimi należnościach i zobowiązaniach. Na podstawie przeprowadzonej kontroli ksiąg rachunkowych, stanowiących podstawę sporządzenia wyżej wymienionych sprawozdań, nie zidentyfikowano nieprawidłowości, które wskazywałyby, że księgi te w zakresie obejmującym zapisy dotyczące dochodów i wydatków oraz związanych z nimi należności i zobowiązań prowadzone były nieprawidłowo. Stwierdzone przy badaniu ksiąg przypadki niepełnego opisu operacji gospodarczych w dzienniku i dekretach księgowych zostały skorygowane.

Kalkulacja oceny ogólnej wykonania budżetu państwa w części 37 – Sprawiedliwość przedstawiona została w załączniku 6.3 do informacji.

3. UWAGI I WNIOSKI

Minister Sprawiedliwości

NIK stwierdziła, że pomimo wniosków pokontrolnych formułowanych w wyniku kontroli wykonania budżetu w części 37 w latach 2021–2024 Minister nie wdrożył skutecznych mechanizmów kontroli zarządczej w celu rzetelnego sporządzania umów cywilnoprawnych w sposób zapewniający ich prawidłowe rozliczanie i dokumentowanie wykonanych usług.

Zmiany wskazane przez Dyrektora Generalnego MS, działającego z upoważnienia Ministra Sprawiedliwości, polegające na wprowadzeniu w regulaminie udzielania zamówień publicznych⁸ zalecenia dla kierowników komórek organizacyjnych MS (wnioskodawców) uwzględniania w projekcie umowy postanowień dotyczących ewidencji czasu pracy wykonawcy, w tym prowadzenia przez wnioskodawcę tej ewidencji, nie przyniosły zakładanego rezultatu. Kontrola wykazała, że zapisy w umowach nie były przestrzegane, w szczególności w MS nie prowadzono bieżącej ewidencji czasu świadczenia usług przez zleceniobiorców, a składane przez nich rachunki były akceptowane merytorycznie i następnie zatwierdzane do wypłaty bez weryfikacji, wbrew procedurze określonej w instrukcji obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych w MS⁹. Nieprawidłowo realizowana kontrola wstępna wydatków budżetowych skutkowała m.in. wystąpieniem nadpłat wynagrodzenia zleceniobiorców.

W świetle powyższego, uwzględniając stwierdzone w kontroli nieprawidłowości, **Najwyższa Izba Kontroli ponownie zwraca uwagę na konieczność wdrożenia w Ministerstwie Sprawiedliwości efektywnych mechanizmów kontroli zarządczej** zapewniających rzetelne sporządzanie umów zlecenia w zakresie wymogów dokumentowania realizacji umowy oraz sposobu ustalenia wynagrodzenia w powiązaniu z wymiarem czasowym świadczonych usług.

NIK ponadto wskazuje na przedłużający się proces zatwierdzenia wykorzystania dotacji celowych na zadania inwestycyjne dla Akademii Wymiaru Sprawiedliwości – do końca kontroli dysponent części nie zaakceptował rozliczenia dotacji przyznanej w 2023 r. na zakup lokalu niemieszkalnego przy ul. Stawki 3a w Warszawie¹⁰ w kwocie 6916,1 tys. zł, a także dotacji przyznanej w 2024 r. na kontynuację budowy dwóch akademików oraz sali audytoryjnej na terenie Kampusu Mundurowego w Kaliszu (kwota dotacji 39 329 tys. zł)¹¹. Prowadzone przez wyznaczone

⁸ Wprowadzonego zarządzeniem 1/21/BF Dyrektora Generalnego Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 12 stycznia 2021 r. w sprawie regulaminu udzielania zamówień publicznych oraz obiegu dokumentacji związanej z umowami cywilnoprawnymi zawieranymi w Ministerstwie Sprawiedliwości, dalej: regulaminu zamówień publicznych w MS.

⁹ Stanowiącej załącznik do zarządzenia nr 89/2015 Dyrektora Generalnego Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 23 lipca 2015 r. w sprawie instrukcji obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych dysponenta trzeciego stopnia środków budżetowych Ministerstwa Sprawiedliwości (dalej: instrukcji obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych).

¹⁰ Umowa dotacyjna nr MS/4380/DB/2023 z dnia 5 grudnia 2023 r. w sprawie przekazania AWS środków finansowych na zakup lokalu niemieszkalnego przy ul. Stawki 3a nr 0 w Warszawie (00-193) wraz z udziałem w gruncie oraz kosztami notarialnymi związanymi z tym zakupem.

¹¹ Umowa dotacyjna nr MS/3820/DB/2023 z dnia 7 czerwca 2023 r. w sprawie przekazania AWS środków finansowych na realizację inwestycji budowlanej (wraz z aneksem nr 1

komórki organizacyjne MS analizy i przedstawione opinie w zakresie zgodności inwestycji ze złożonym wnioskiem i umową dotacyjną nie skutkowały podjęciem przez Kierownictwo resortu decyzji o zaakceptowaniu przedstawionego rozliczenia bądź odmowie akceptacji wraz z żądaniem zwrotu środków finansowych przyznanych w ramach umowy dotacyjnej wraz z odsetkami.

NIK wnosi o zintensyfikowanie działań mających na celu rozliczenie umów dotacji z lat ubiegłych w oparciu o rzetelnie zweryfikowaną dokumentację w zakresie realizowanych przez AWS inwestycji.

z dnia 17 października 2023 r. oraz aneksem nr 2 z dnia 26 września 2024 r.) pn. „Budowa dwóch budynków zamieszkania zbiorowego (akademików) oraz budowa sali audytoryjnej wraz z zagospodarowaniem terenu oraz infrastrukturą towarzyszącą na terenie Kampusu Mundurowego Szkoły Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości przy ul. Wrocławskiej 193-195 w Kaliszu” (umowa wieloletnia, kwota przyznana na 2024 r.).

4. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH CZĘŚCI 37 – SPRAWIEDLIWOŚĆ

4.1. DOCHODY BUDŻETOWE

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2024 r. kontrola dochodów budżetowych w części 37 – Sprawiedliwość została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

W ustawie budżetowej na rok 2024¹² dochody budżetu państwa w części 37 – Sprawiedliwość zostały zaplanowane na poziomie 77 604 tys. zł. Zrealizowano je w wysokości 104 482,7 tys. zł, tj. 134,6% kwoty planowanej, i były one wyższe o 17 384,6 tys. zł, tj. o 20%, od dochodów uzyskanych w 2023 r.

Istotnym źródłem dochodów były wpływy z usług, głównie wpłaty z tytułu publikacji ogłoszeń w Monitorze Sądowym i Gospodarczym, opłat za zaświadczenia z Krajowego Rejestru Karnego, odpisów z Rejestru Zastawów, Elektronicznej Księgi Wieczystej i Krajowego Rejestru Sądowego, a ponadto wpływy z opłat egzaminacyjnych oraz opłat za wydawanie świadectw, dyplomów, zaświadczeń, certyfikatów i ich duplikatów dotyczące przeprowadzanych egzaminów konkursowych na aplikacje: adwokacką, radcowską, notarialną i komorniczą, opłaty za egzaminy zawodowe dla zawodów prawniczych oraz na doradcę restrukturyzacyjnego – gromadzone przez Ministerstwo Sprawiedliwości. Istotne były też dochody uzyskane z najmu oraz dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa i rozliczeń lub zwrotów z lat ubiegłych. Na zwiększenie kwoty wykonania dochodów wpływ miała zmiana przepisów prawa, która rozszerzyła katalog podmiotów zobowiązanych do przedstawienia zaświadczenia z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności¹³, a także wzrost opłat za egzaminy prawnicze.

Największy udział w dochodach w części 37 miały dochody zrealizowane w Ministerstwie Sprawiedliwości (dysponenta III stopnia) w wysokości 75 651,1 tys. zł, tj. 116,4% planu po zmianach (65 011 tys. zł). Uzyskane wpływy były wyższe o 12 452,4 tys. zł, tj. o 19,7% względem 2023 roku.

Zrealizowane dochody jednostek organizacyjnych więziennictwa (Centralny Zarząd Służby Więziennej oraz podlegli dysponenti) wyniosły 26 535,9 tys. zł i były wyższe o 122,5% od kwoty planowanej oraz o 4149 tys. zł (tj. o 18,5%) wyższe od dochodów zrealizowanych w roku 2023. Najwyższy udział w dochodach jednostek więziennictwa w 2024 r. stanowiły wpływy z najmu i dzierżawy składników majątku (8195,7 tys. zł), rozliczeń/zwrotów świadczeń pieniężnych zaopatrzenia emerytalnego (7041,2 tys. zł), a także różnych dochodów, rozliczeń z lat ubiegłych, usług, kar i odszkodowań.

Na koniec 2024 r. w części 37 należności pozostałe do zapłaty wyniosły 169 827,9 tys. zł, w tym zaległości netto 162 238,6 tys. zł. Należności były wyższe w stosunku do 2023 r. o 13,2% (tj. 19 860,5 tys. zł), a zaległości o 11% (tj. 16 141,8 tys. zł). Wzrost należności w 2024 r. wynikał głównie z naliczonych kontrahentom kar umownych oraz wpływów z różnych dochodów, w tym: zasądzonych należności od osadzonych z tytułu zwrotu kosztów leczenia i szkód wyrządzonych w mieniu jednostki, jak też odsetek za nieterminowe regulowanie należności.

Należności MS jako dysponenta III stopnia pozostałe do zapłaty na koniec 2024 roku wyniosły 98 957,9 tys. zł, w tym 98 957 tys. zł stanowiły zaległości netto. Należności i zaległości dotyczyły głównie kar umownych wraz z odsetkami naliczonych w toku realizacji umów w latach

¹² Ustawa budżetowa na rok 2024 z dnia 18 stycznia 2024 r. (Dz.U. 2024 poz. 122, ze zm.).

¹³ W dniu 15 lutego 2024 r. weszła w życie nowelizacja ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz.U. z 2024 r. poz. 1802).

poprzednich. Względem stanu na koniec 2023 roku nastąpił wzrost należności o 2981 tys. zł, a zaległości o 2990,8 tys. zł, co oznaczało wzrost o 3,1%, i było spowodowane naliczeniem odsetek od zaległości.

Na koniec 2024 r. jednostki organizacyjne więziennictwa wykazały należności pozostałe do zapłaty w wysokości 70 480,8 tys. zł, z czego zaległości netto wyniosły 62 941,8 tys. zł. W porównaniu do roku 2023 należności były wyższe o 16 838,7 tys. zł (31,4%), a zaległości o 12 946,2 tys. zł (25,9%). Na zwiększenie zaległości netto w 2024 r. wpływ miał wzrost m.in. należności z tytułu naliczonych kar umownych od kontrahentów (dostawców towarów i usług) oraz z tytułu kosztów egzekucyjnych, opłaty komorniczej i kosztów upomnień.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące dochodów budżetowych zamieszczono w załączniku 6.4 do niniejszej informacji.

4.2. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH

4.2.1. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA

W ustawie budżetowej na rok 2024 wydatki budżetu państwa w części 37 –Sprawiedliwość zostały zaplanowane w wysokości 9 512 392 tys. zł. Plan wydatków na koniec roku był zwiększony do kwoty 9 565 382,5 tys. zł (per saldo o 52 990,5 tys. zł), głównie ze środków rezerw celowych.

W 2024 r. wydatki budżetu państwa w części 37 zostały zrealizowane w kwocie 9 464 391,9 tys. zł, tj. 98,9% planu po zmianach. W porównaniu do roku 2023 wykonanie wydatków było wyższe o 1 360 113,7 tys. zł, tj. o 16,8%, co wynikało głównie ze wzrostu wynagrodzeń i uposażeń w sferze budżetowej, w tym nauczycieli i funkcjonariuszy, zwiększenia wysokości świadczeń oraz wzrostu kwoty udzielonych dotacji podmiotowych, celowych i subwencji.

Wydatki MS jako dysponenta III stopnia wyniosły 329 681,4 tys. zł, tj. 94% planu po zmianach (350 644,1 tys. zł) i były niższe o 1,9% od wydatków zrealizowanych w 2023 roku. Na wykonanie wydatków miało przede wszystkim wpływ zmniejszenie nakładów poniesionych na zakupy inwestycyjne, zakup energii, materiałów i wyposażenia oraz usług pozostałych.

Wydatki budżetu państwa w 2024 r. w jednostkach organizacyjnych więziennictwa wyniosły 8 515 163,1 tys. zł, co stanowiło 100,3% kwoty planowanej w ustawie budżetowej oraz 99,4% planu po zmianach. W porównaniu do 2023 r. wydatki były wyższe o 1 226 647,8 tys. zł (o 16,8%).

W 2024 r. dysponent części 37 nie otrzymał środków z rezerwy ogólnej budżetu państwa. Dysponent otrzymał środki z rezerw celowych budżetu państwa w wysokości 53 968,7 tys. zł, które wykorzystano w 98,8%. Rezerwy wydatkowano przede wszystkim na:

- sfinansowanie podwyższenia wynagrodzeń nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych podległych Ministrowi (41 356,2 tys. zł, poz. 29),
- sfinansowanie podwyższenia funduszu wynagrodzeń w MS (6271,8 tys. zł, poz. 49),
- realizację projektu „Pilotażowe kompleksy penitencjarne” w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014–2021 dla CZSW (2877,2 tys. zł, budżet państwa, poz. 8),
- dofinansowanie inwestycji, m.in. kwotę 2189,7 tys. zł na zadanie „Przebudowa sieci przesyłowych C.O. i C.W.U. zasilających obiekty Zakładu Karnego w Wojkowicach” (poz. 59).

Efekty rzeczowe osiągnięte w wyniku wydatków majątkowych z rezerw celowych to m.in. wybudowanie czterech kompleksów penitencjarnych w Jastrzębiu Zdroju, Kamińsku, Koziegłowach i Chmielowie, składających się z pawilonu penitencjarnego, domu przejściowego na zakwaterowanie łącznie do 120 osób i hali produkcyjnej (w trzech lokalizacjach).

Niepełne wykorzystanie środków w wysokości 655,3 tys. zł wynikało m.in. ze zmian etatowych pracowników pedagogicznych w roku 2024, w tym ograniczeń w wymiarze zatrudnienia tych pracowników związanych z osiągnięciem przez nich wieku zwalniającego z obowiązku odprowadzania składek na Fundusz Pracy, mniejszego zatrudnienia i absencji chorobowych, a także z przekroczenia przez członków korpusu służby cywilnej w MS podstawy naliczenia składek ZUS, od której naliczane są składki emerytalno-rentowe i Fundusz Pracy. Zadanie dotyczące sfinansowania odpraw emerytalnych nauczycieli na podstawie art. 88a ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela¹⁴ nie zostało wydatkowane z powodu rezygnacji uprawnionych i zadeklarowanych osób ze skorzystania z tej możliwości.

Plan wydatków MS (dysponenta III stopnia) został zwiększony środkami z rezerw celowych w łącznej wysokości 7061,2 tys. zł, które były przeznaczone na:

- realizację projektu pn. „Elektroniczne Postępowanie Upominawcze (EPU 3.0)” w ramach Programu Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021–2027 (poz. 8),
- sfinansowanie zadań MS związanych z przygotowaniem i sprawowaniem Przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej w I połowie 2025 r. (poz. 62),
- sfinansowanie podwyższenia funduszu wynagrodzeń w MS (poz. 29),
- wypłatę dodatków wraz z pochodnymi dla nowo mianowanych urzędników służby cywilnej (poz. 49).

Środki z rezerw celowych wykorzystano w kwocie 6854,2 tys. zł, co stanowiło 97,1% przekazanych środków. Przyczyną niepełnej realizacji były niższe wydatki na podróże służbowe oraz mniejsze zaangażowanie zespołu projektowego w trakcie realizacji projektu EPU 3.0.

W wyniku badania dwóch rezerw celowych w MS w wysokości 573,9 tys. zł dotyczących projektu EPU 3.0 i zadań w ramach przygotowania Prezydencji Polski w UE stwierdzono, że środki zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem wskazanym w decyzjach Ministra Finansów i dotyczyły odpowiednio: wypłaty dodatków specjalnych dla członków zespołu projektowego realizujących prace merytoryczno-techniczne oraz kosztów delegacji pracowników do zespołów roboczych UE (zorganizowano 17 wizyt roboczych w Brukseli w celu przygotowania pracowników do zadań i zbudowania kontaktów) i wypłaty dodatków motywacyjno-lojalnościowych dla 15 pracowników MS.

Minister Sprawiedliwości, z powodu nadmiaru posiadanych środków (na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 177 ust. 3 pkt 2 ufp), w 2024 r. podejmował decyzje o zablokowaniu w części 37 wydatków budżetu państwa na łączną kwotę 90 809 tys. zł, w tym środków z rezerw celowych w wysokości 467,4 tys. zł. Istotna blokada o wartości 20 000 tys. zł dotyczyła odmowy przyznania AWS środków na realizację dwóch inwestycji budowlanych w ramach dotacji celowych. Pozostałe blokady obejmowały m.in. oszczędności wydatków zaplanowanych w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014–2021 na wypłaty dotacji, wypłaty zaliczek dla partnerów projektów predefiniowanych i zaliczek dla partnerów projektów w ramach Funduszu Współpracy Dwustronnej oraz na zadania w ramach kosztów Operatora Programu, a także oszczędności wygenerowane w trakcie roku budżetowego podczas realizacji zawartych umów, głównie mniejszych niż zakładano wydatków na zakup mediów i innych kosztów ponoszonych na eksploatację budynków użytkowanych przez Ministerstwo, jak też uzyskanych oszczędności w trakcie rozliczeń kosztorysem powykonawczym remontu III piętra budynku przy ul. Chopina 1 i budynku przy ul. Zwycięzców 34 w Warszawie.

W ustawie budżetowej dla dysponenta części 37 zaplanowano wydatki na dotacje i subwencje (wraz z dotacjami inwestycyjnymi) w łącznej wysokości 251 362 tys. zł, w tym:

¹⁴ Dz. U. z 2024 r. poz. 986, ze zm.

- dotacja podmiotowa na działalność statutową dla Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, dalej: KSSiP (102 231 tys. zł),
- subwencja na działalność statutową AWS (88 537 tys. zł) oraz dotacja podmiotowa dla AWS na fundusz stypendialny i wsparcia osób niepełnosprawnych (1 025 tys. zł),
- dotacje celowe na zadania inwestycyjne, w tym dla AWS na kolejny etap budowy dwóch budynków zamieszkania zbiorowego (akademików) i sali audytoryjnej na terenie Kampusu Mundurowego w Kaliszu (umowa wieloletnia, na 2024 r. przyznano 39 329 tys. zł).

Dotacje i subwencje wykorzystano w kwocie 228 570,6 tys. zł (90,9% wartości zaplanowanej).

W ujęciu grup ekonomicznych wydatki na realizację dotacji podmiotowych i subwencji w części 37 wyniosły 191 744 tys. zł, tj. 99,7% planu po zmianach. Były one o 23,7% wyższe niż w 2023 r. (o 36 681,7 tys. zł), co wynikało m.in. ze wzrostu kwoty dotacji podmiotowej dla AWS i KSSiP spowodowanej coroczną waloryzacją o wskaźnik planowanego w budżecie państwa wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych.

Wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych w części 37 wyniosły 3 134 498 tys. zł (98,5% planu po zmianach). Były one o 20,9% wyższe niż w 2023 r. (o 542 052 tys. zł), co wynikało ze zwiększonych wydatków związanych z wypłatą świadczeń emerytalnych i rentowych dla byłych funkcjonariuszy SW w związku ze wzrostem wynagrodzeń i uposażeń w sferze budżetowej.

Wydatki bieżące jednostek budżetowych w części 37 w 2024 r. zostały zrealizowane w wysokości 5 600 421,3 tys. zł, co stanowiło 99,6% planu po zmianach. Wydatki były wyższe od wykonania w 2023 r. o 17,6 % (tj. o 840 038,4 tys. zł), na co wpływ miał głównie wzrost wydatków na wynagrodzenia i uposażenia z tytułu zwiększania funduszu wynagrodzeń dla pracowników państwowej sfery budżetowej oraz funkcjonariuszy SW (także ze środków „Programu modernizacji Służby Więziennej w latach 2022 – 2025”¹⁵ na realizację przedsięwzięcia „Wzmocnienie etatowe dla jednostek organizacyjnych Służby Więziennej”).

Według sprawozdania Rb-70 wydatki na wynagrodzenia w części 37 wyniosły 3 507 879,1 tys. zł. W 2024 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie (brutto na jednego pełnozatrudnionego) wyniosło 9 353 zł i było wyższe o 1 722 zł, tj. o 22,6%, od przeciętnego wynagrodzenia w 2023 r.

Wydatki na wynagrodzenia w MS (dysponent III stopnia) wyniosły, według sprawozdania Rb-70, 124 536,1 tys. zł i w porównaniu do roku poprzedniego były o 23,3% wyższe. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie wyniosło 11 875,78 zł w 2024 roku i było o 1 836,75 zł (tj. 18,3%) wyższe niż w 2023 roku. Na wzrost wynagrodzeń wpływ miało głównie zwiększenie kwoty bazowej dla członków korpusu służby cywilnej i funduszu wynagrodzeń pracowników nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń.

W części 37 w ustawie budżetowej na 2024 rok zaplanowano do realizacji wydatki majątkowe w wysokości 565 822,3 tys. zł (plan po zmianach), w tym 10 014,2 tys. zł na współfinansowanie zadań ze środków UE. Do ustawy budżetowej przyjęto do realizacji 35 zadań inwestycyjnych (w tym dwa jako dotacje celowe) oraz zadania związane z informatyzacją, zakupem środków transportu oraz urządzeń i systemów zabezpieczająco-ochronnych. Na zadania inwestycyjne i zakupy inwestycyjne niezwiązane z budownictwem wydatkowano kwotę 537 728,6 tys. zł, tj. 95% planu, z czego 466 267 tys. zł (87%) dotyczyło inwestycji budowlanych. Wydatki były niższe niż w 2023 roku o 58 658,4 tys. zł (ok. 10%). Wśród wydatków na zadania inwestycyjne zrealizowane w 2024 r. można wyróżnić:

- 42 348 tys. zł na budowę zakładu karnego w Sanoku,

¹⁵ Ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o ustanowieniu „Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Ochrony Państwa w latach 2022–2025”, o ustanowieniu „Programu modernizacji Służby Więziennej w latach 2022–2025” oraz o zmianie ustawy o Policji i niektórych innych ustaw. (Dz. U. z 2024 poz. 86).

- 37 127,6 tys. zł (dotacja celowa, w tym 12 000 tys. zł z Programu modernizacji SW) na budowę dwóch budynków zamieszkania zbiorowego (akademików) i sali audytoryjnej wraz z zagospodarowaniem terenu oraz infrastrukturą towarzyszącą na terenie Kampusu Mundurowego AWS w Kaliszu,
- 28 450 tys. zł na budowę dwóch pawilonów zakwaterowania osadzonych wraz z infrastrukturą towarzyszącą w Areszcie Śledczym w Koszalinie,
- 26 500 tys. zł na budowę pawilonu zakwaterowania wraz z infrastrukturą towarzyszącą w Zakładzie Karnym w Trzebinii.

W Ministerstwie Sprawiedliwości (dysponent III stopnia) wydatki majątkowe zaplanowano w wysokości 17 000 tys. zł, a w wyniku dokonanych zmian plan zmniejszono do 12 041 tys. zł. Środki były przeznaczone m.in. na modernizację infrastruktury informatycznej (14 000 tys. zł), zakup urządzeń klimatyzacji i wentylacji mechanicznej w budynkach MS (łącznie 1025 tys. zł), stację ładowania pojazdów elektrycznych (500 tys. zł), zakup UPS (500 tys. zł) oraz system sygnalizacji pożaru (495 tys. zł). W trakcie roku zrezygnowano z realizacji pięciu zadań na łączną kwotę 1480 tys. zł obejmujących ww. zakup stacji ładowania pojazdów elektrycznych, zakup telewizorów i sprzętu audiowizualnego (zrealizowane w ramach wydatków bieżących) oraz środki transportu i UPS (przeniesione do realizacji w 2025 roku). Do realizacji wprowadzono sześć nowych zadań, na które wydatkowano 1149,3 tys. zł.

Wykonanie wydatków majątkowych na koniec 2024 r. wyniosło 10 176,8 tys. zł i obejmowało osiem zadań dotyczących zakupu: serwera fizycznego Trellix (732,8 tys. zł), wiat ażurowych (51,2 tys. zł), niszczarek (21,9 tys. zł), klimatyzacji biurowej (13,1 tys. zł) oraz wymianę i modernizację systemów sygnalizacji pożaru (1741,6 tys. zł), kontroli dostępu (157,4 tys. zł), CCTV (131,9 tys. zł) oraz sygnalizacji włamania i napadu (54,1 tys. zł), a także częściową realizację czterech zadań dotyczących zakupów infrastruktury informatycznej w DIRS oraz urządzeń klimatyzacji i wentylacji mechanicznej w budynkach MS (trzy zadania), które będą kontynuowane w 2025 roku.

Zakupy inwestycyjne w największej części zrealizował Centralny Zarząd Służby Więziennej, w tym: urządzenia zabezpieczająco-ochronne (19,3 mln zł), środki transportu (12,7 mln zł), sprzęt techniczny specjalnego przeznaczenia i pozostały (13,6 mln zł) i sprzęt komputerowy z oprogramowaniem (10,1 mln zł).

W 2024 r. w MS (dysponent III stopnia) wydatki na promocję i reklamę wyniosły 1011,9 tys. zł, z czego 403,6 tys. pochodziło z budżetu środków europejskich¹⁶. W wyniku doboru celowego do szczegółowej analizy wybrano realizację dwóch umów, na podstawie których poniesiono wydatki w wysokości 234,9 tys. zł, tj. 23,2% wydatków na kampanie reklamowo-promocyjne:

- 127,9 tys. zł m.in. na dostawę produktów kampanii informacyjno-promocyjnej „Budowa systemu informatycznego Krajowego Rejestru Karnego”, dalej: KRK,
- 107 tys. zł na dostawę materiałów promocyjnych na potrzeby MS, które były wykorzystywane w bieżącej aktywności kierownictwa resortu (spotkania krajowe, obsługa delegacji zagranicznych, w tym związanych objęciem przez Polskę prezydencji w Radzie Unii Europejskiej).

Przy realizacji umowy dotyczącej kampanii na temat KRK obejmującej przygotowanie spotu informacyjnego, filmu instruktażowego oraz publikację artykułu promującego skuteczność działania e-Usługi KRK 2.0 nastąpiło przesunięcie terminu wdrożenia usługi z 1 marca 2024 r. na

¹⁶ Zrealizowano cztery wydarzenia – trzy konferencje (w tym 142,6 tys. zł wydatkowano na międzynarodową konferencję „Protection of people experiencing domestic violence”) i festiwal filmowy (wydatek 137,8 tys. zł na organizację XI edycji „International Film Festival in Olsztyn „Prison Movie”), które były finansowane w ramach Programu „Sprawiedliwość” z Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014–2021.

30 czerwca 2025 r.¹⁷, w związku z tym kampania informacyjna nie była prowadzona w 2024 r. Opóźnienia w realizacji elementów umowy skutkowały naliczeniem wykonawcy kar umownych.

NIK stwierdziła nieprawidłowość o łącznej wartości 11 tys. zł polegającą na nierzetelnym ustaleniu i ewidencji należności z tytułu kar umownych, w szczególności doszło do zawyżenia kwoty pierwszej kary umownej, braku zaewidencjonowania w księgach należności przewyższającej kwotę kompensaty z faktury, blisko 6-miesięczną zwłokę w ustaleniu należności z tytułu kolejnej kary umownej, a w konsekwencji przypisanie należnych odsetek z opóźnieniem, co naruszało określony w art. 42 ust. 5 ufp obowiązek ustalania przypadających Skarbowi Państwa należności pieniężnych, w tym naliczenia odsetek od zaległości. Po ujawnieniu powyższych błędów dokonano korekty not księgowych i wysokości odsetek od należności, oryginały dokumentów przesłano do wykonawcy, a zmiany zostały zaewidencjonowane w księgach rachunkowych.

W 2024 r. w MS realizowano 95 umów eksperckich i doradczych, z tytułu których wydatkowano łącznie 6 067 tys. zł. Najwięcej umów, tj. 44% na łączną kwotę 793,6 tys. zł dotyczyło wsparcia prawnego. Do szczegółowego badania wybrano siedem umów, z których poniesiono wydatki w 2024 r. w wysokości 599,2 tys. zł, tj. 10% wydatków z tytułu umów o charakterze doradczym i eksperckim, dotyczących:

- kompleksowej pomocy prawnej na rzecz DIRS (280,4 tys. zł),
- analizy oraz oceny trzech umów zawartych w ramach Funduszu Sprawiedliwości (143 tys. zł),
- sporządzenia opracowania przedstawiającego wyniki prac dot. badania w zakresie nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej (99,8 tys. zł),
- monitoringu mediów, prowadzenia statystyk i analiz publikacji dotyczących działań resortu oraz przedstawiania raportów z realizacji tych usług (47,8 tys. zł),
- nadzoru autorskiego dot. remontu przy ul. Zwycięzców 34 w Warszawie (13,5 tys. zł),
- przeprowadzenia analizy oraz ew. zaproponowania zmian do projektu transpozycji dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/1828 z dnia 25 listopada 2020 r. w sprawie powództw przedstawicielskich wytaczanych w celu ochrony zbiorowych interesów konsumentów (8 tys. zł),
- wykonania usługi tłumaczenia symultanicznego z języka angielskiego na język polski oraz z języka polskiego na język angielski (6,6 tys. zł).

We wszystkich badanych umowach wybór wykonawców został dokonany z zachowaniem właściwego trybu udzielenia zamówienia publicznego, określony w umowie koszt realizacji zadania został rzetelnie skalkulowany, a efekty i cele określone w umowie zostały osiągnięte i wykorzystane w działalności jednostki. W przypadku dwóch umów na wykonawców nałożono kary umowne za nieterminowe wykonanie przedmiotu umowy w łącznej kwocie 6339,6 zł.

NIK zidentyfikowała w kontroli nieprawidłowości w zakresie zlecania umów doradczych i eksperckich, które dotyczyły:

- 1) nieprzestrzegania procedury udzielania zamówień publicznych przy zawieraniu umów na usługi doradcze i eksperckie, w szczególności braku udokumentowania wydania zgody przez osobę upoważnioną na odstąpienie od sporządzenia wniosku o zaciągnięcie zobowiązania (wraz z uzasadnieniem i szacowaniem wartości zamówienia) w dwóch przypadkach, a w jednym przypadku – na odstąpienie od przeprowadzania analizy rynku. Zaniechanie to

¹⁷ Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 września 2024 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie sposobu i trybu udzielania informacji o osobach oraz o podmiotach zbiorowych z Krajowego Rejestru Karnego, udzielanych za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, sposobu zakładania konta użytkownika i konta instytucjonalnego dla informacji udzielanych na zapytanie lub wnioski oraz zakresu informacji o osobie lub o podmiocie zbiorowym udzielanej na żądanie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1396).

stanowiło naruszenie przyjętych wewnętrznych zasad określonych w regulaminie zamówień publicznych w MS;

- 2) niecelowego i niegospodarnego zlecenia w ramach umowy doradczej kompleksowej pomocy prawnej na rzecz Departamentu Informatyzacji i Rejestrów Sądowych MS (DIRS) mimo że realizacja tego zadania należała do właściwości Zespołu Prawnego DIRS, zgodnie z regulaminem organizacyjnym.

W kontroli ustalono, że zadania, które zlecono podmiotowi zewnętrznemu do wykonania w ramach zawartej umowy na pomoc prawną nie różniły się od zakresu zadań etatowych pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę. Były to m.in. polecenie wypracowania ostatecznej wersji wewnętrznego regulaminu DIRS, weryfikacja i akceptacja upoważnień kierownictwa DIRS jak i Dyrektora Generalnego MS, opracowanie odpowiedzi na pisma NIK przedkładane w toku kontroli budżetowej prowadzonej w 2024 r., a zgodnie z § 17 wewnętrznego regulaminu organizacyjnego DIRS z 8 stycznia 2024 r. pomoc prawna w zakresie właściwości DIRS należała do Zespołu Prawnego DIRS. Ponadto ustalono, że Dyrektor DIRS nie podejmował starań o zatrudnienie dodatkowych pracowników w Zespole Prawnym, jak też nie uzasadnił konieczności realizacji obsługi prawnej przez podmiot zewnętrzny (kwestię tę podniesiono także w wystąpieniu pokontrolnym Biura Ministra MS z 18.07.2024 r.).

Warto zauważyć, że problem zastępowania w administracji państwowej umów o pracę umowami cywilnoprawnymi był już kilkakrotnie podnoszony w ramach kontroli NIK oraz stanowił przedmiot rekomendacji Kancelarii Prezesa Rady Ministrów¹⁸ koordynującej służbę cywilną, która wskazała m.in. że zawieranie umów cywilnoprawnych zamiast umów o pracę, których przedmiotem są „zadania podobne lub tożsame z zadaniami pracowników powinno być uzasadnione wyjątkowymi okolicznościami i mieć charakter tymczasowy. Przyczynami zawierania umów cywilnoprawnych nie mogą być braki kadrowe lub wymagania przewidziane procedurą naboru”.

W ocenie NIK wydatek z tytułu ww. umowy w zakresie przewyższającym średnią płacę radcy prawnego w DIRS MS¹⁹, W ocenie NIK wydatek z tytułu ww. umowy w zakresie przewyższającym średnie koszty zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w DIRS MS, tj. w kwocie 162 tys. zł, został poniesiony z naruszeniem zasady oszczędnego i racjonalnego ponoszenia wydatków ze środków publicznych wynikających z art. 44 ust. 3 pkt 1 ufp.

Szczegółowym badaniem wydatków objęto łącznie 347 927,9 tys. zł (167 zapisów księgowych), w tym wydatki na dotacje i subwencje dysponenta części (228 570,6 tys. zł dobrane celowo, 100% wykonania) oraz wydatki dysponentów trzeciego stopnia (MS i CZSW) wybrane do badania w drodze doboru losowego metodą monetarną MUS. Zbadana próba objęła 46,2% wydatków kontrolowanych jednostek, w tym: pozapłacowe wydatki bieżące 87 580 tys. zł oraz wydatki majątkowe 31 777,2 tys. zł.

Ustalono, że wydatki zostały poniesione na podstawie umów zawartych zgodnie z przepisami zamówień publicznych i wewnętrznymi regulacjami w tym zakresie oraz w ramach planu finansowego i rzeczowego jednostki na zadania podejmowane dla osiągnięcia założonych celów. Nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności skutkujące zapłatą odsetek lub kar.

¹⁸ Rekomendacje dotyczące zawierania umów cywilnoprawnych w jednostkach administracji rządowej (<https://www.gov.pl/attachment/9adcb9d1-f2bf-450e-a54d-969cb39d1294>).

¹⁹ W kontroli ustalono, że średnie wynagrodzenie na stanowisku radcy prawnego w Zespole Prawnym DIRS stanowiło 3,75 mnożnika kwoty bazowej, tj. 9 857,03 zł (kwota bazowa w 2024 r. wynosiła 2 628,54 zł). Wskazane średnie wynagrodzenie nie obejmuje dodatkowych kosztów obciążających pracodawcę, w szczególności: obowiązkowych składek, dodatku stażowego, dodatkowego wynagrodzenia rocznego, nagród, kosztów absencji chorobowych i urlopów oraz innych świadczeń pracowniczych.

Ponadto szczegółowym badaniem objęto 19 umów zlecenia, na które w 2024 r. poniesiono wydatki w łącznej wysokości 443,8 tys. zł. NIK wykazała, że podobnie jak w latach ubiegłych dochodziło w tym obszarze do nieprawidłowości.

W szczególności NIK stwierdziła, że część umów została zawarta i rozliczona w sposób nierzetelny i niegospodarny, ze względu na:

- 1) brak określenia w dwóch umowach sposobu nadzoru pozwalającego powiązać wysokość wynagrodzenia z rzeczywistym wymiarem świadczonych usług, przez co wynagrodzenia zleceńbiorców były wypłacane w pełnej wysokości pomimo realizowania umowy średnio przez 33% i 50% maksymalnego czasu wskazanego w umowie (wydatek 32,5 tys. zł),
- 2) nierzetelne dokumentowanie czasu świadczonych usług i brak obowiązku rozliczania zleceńbiorców ze zleconych czynności w 12 umowach, na które wydatkowano 251 tys. zł. Stwierdzono, że kierownicy właściwych komórek organizacyjnych MS potwierdzali czas wykonywania umowy na dokumentach sporządzanych przez zleceńbiorców, bez wewnętrznej weryfikacji i prawidłowego udokumentowania przepracowanego okresu, przez co kontrola merytoryczna była sprawowana iluzorycznie,
- 3) nieprawidłowe stosowanie algorytmu na obliczanie wynagrodzenia w niepełnych miesiącach (pierwszym lub ostatnim miesiącu umowy) w przypadku dziewięciu umów zlecenia, co skutkowało błędami rachunkowymi i nadpłatą w łącznej kwocie 18,5 tys. zł. Zarówno kontrola merytoryczna, jak i formalno-rachunkowa w Biurze Finansów były sprawowane nierzetelnie, a brak stosownej dokumentacji uniemożliwiał weryfikację przed dokonaniem wydatku ze środków budżetowych.

NIK ocenia, że opisane powyżej nieprawidłowości przy zawieraniu i rozliczaniu umów zlecenia w łącznej kwocie 302 tys. zł, wynikające m.in. z nieprzestrzegania zapisów umownych określonych w regulaminie zamówień publicznych oraz procedur ustalonych w instrukcji obiegu i kontroli dokumentów księgowych, stanowiły naruszenie zasad oszczędnego i celowego dokonywania wydatków ze środków publicznych określonych w art. 44 ust. 3 ufp.

Zobowiązania w części 37 – Sprawiedliwość na koniec 2024 roku wyniosły 354 384,1 tys. zł i były wyższe od zobowiązań za 2023 r. o 19 035,2 tys. zł, tj. o 5,7%. Dotyczyły one głównie wypłaty nagrody rocznej dla funkcjonariuszy Służby Więziennej i dodatkowego wynagrodzenia rocznego dla pracowników, wraz z pochodnymi, oraz zakupu energii i usług pozostałych. Nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

Zobowiązania MS (dysponenta III stopnia) wyniosły na koniec 2024 roku 18 277,7 tys. zł i były o 1973,8 tys. zł (tj. o 12,1%) wyższe niż na koniec 2023 roku. Dotyczyły przede wszystkim dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi oraz usług pozostałych.

4.2.2. WYDATKI BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH

W części 37 – Sprawiedliwość wydatki budżetu środków europejskich (bśe) zaplanowano w wysokości 68 116 tys. zł, a następnie zwiększono do kwoty 82 505,7 tys. zł. Zwiększenia w trakcie roku pochodziły głównie ze środków rezerw celowych na realizację projektów w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2024–2021 i programu Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021–2027.

Środki z rezerw celowych w łącznej wysokości 17 059,1 tys. zł były przeznaczone na:

- „Pilotażowe kompleksy penitencjarne” w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014–2021 dla CZSW (16 301 tys. zł, poz. 98),
- „Elektroniczne Postępowanie Upominawcze (EPU 3.0)” w ramach Programu Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021–2027 dla MS (758 tys. zł, poz. 99).

Wydatki bśe zostały zrealizowane w kwocie 64 817,1 tys. zł, tj. 78,6% planu. Niepełne wykonanie wydatków wynikało głównie z długotrwałości procedury przetargowej przy realizacji zadań w dofinansowywanych projektach oraz opóźnień w realizacji projektów przez beneficjentów.

Wydatki MS (dysponenta III stopnia) wyniosły 6632,6 tys. zł, co stanowiło 63% planu po zmianach (10 534,3 tys. zł), i były niższe niż wykonanie w roku poprzednim o 77,6%. Niskie wykonanie planu wydatków bśe było spowodowane m.in. zmianami harmonogramów wydatków beneficjentów i partnerów skutkujące niewystępowaniem o kolejne transze zaliczek na realizację projektów.

Szczegółowym badaniem objęto pięć wydatków bśe na kwotę 1372,5 tys. zł, tj. 20,7% wydatków dysponenta III stopnia, dobranych celowo według największych wydatków z konta 227. Wydatki zostały przeznaczone na cele określone w umowach o dofinansowanie projektów i zrealizowane zgodnie z umowami zawartymi z wykonawcami. Zlecenia płatności przekazywane były do Banku Gospodarstwa Krajowego we właściwym terminie.

Zobowiązania w zakresie budżetu środków europejskich w części 37 na koniec 2024 r. wyniosły łącznie 356,9 tys. zł, głównie z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego dla pracowników zatrudnionych w realizowanych projektach, a także zakupu biletów lotniczych i kolejowych w grudniu 2024 r. w związku z wyjazdami realizowanymi z programu „Sprawiedliwość”.

4.3. SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych łącznych sprawozdań za 2024 r. przez dysponenta części 37 – Sprawiedliwość, sprawozdań jednostkowych dysponenta III stopnia (Ministerstwo Sprawiedliwości) oraz sprawozdań jednostkowych i łącznych CZSW:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),
- o zatrudnieniu i wynagrodzeniach (Rb-70),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Ponadto kontrolą poprawności sporządzenia objęto sprawozdanie za IV kwartał 2024 r. o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 37 i Dyrektora Generalnego SW na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanych jednostek (dysponentów III stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzonych sprawozdań.

4.4. KSIĘGI RACHUNKOWE

Badanie wiarygodności ksiąg rachunkowych dysponenta części 37 – Sprawiedliwość przeprowadzono na próbie 82 zapisów księgowych o łącznej wartości 159 028 tys. zł, z czego 80 pozycji wylosowano metodą monetarną a dwie pozycje dobrano w sposób celowy na podstawie przeprowadzonego przeglądu analitycznego ksiąg rachunkowych. Stwierdzono, że dowody księgowe sporządzono prawidłowo pod względem formalno-rachunkowym i merytorycznym.

Badanie wiarygodności ksiąg rachunkowych dysponenta III stopnia CZSW przeprowadzono na próbie 46 zapisów księgowych o łącznej wartości 55 180,3 tys. zł, w tym 34 zapisy o wartości 54 887,9 tys. zł wylosowane metodą monetarną, uzupełnione 12 zapisami o wartości 292,4 tys. zł, wyselekcjonowanymi na podstawie przeglądu analitycznego ksiąg rachunkowych.

W trakcie kontroli nie zidentyfikowano nieprawidłowości, które wskazywałyby, że w zakresie zapisów dotyczących dochodów i wydatków oraz związanych z nimi należności i zobowiązań, księgi rachunkowe stanowiące podstawę sporządzenia sprawozdań dysponenta części 37 oraz dysponenta III stopnia CZSW prowadzone były nieprawidłowo.

Stwierdzona w trakcie badania ksiąg dysponenta części 37 nieprawidłowość polegająca na niekompletnym opisie operacji gospodarczych w elektronicznych zapisach dziennika i dekretach księgowych, została skorygowana dzięki wprowadzeniu aktualizacji systemu (w zakresie rozszerzenia liczby znaków w polu opisu operacji do 250 znaków), co umożliwiło uzupełnienie treści dekretów księgowych.

5. INFORMACJE DODATKOWE

Kontrola została przeprowadzona w dniach od 8 stycznia do 15 kwietnia 2025 r., czynności kontrolne w jednostkach zakończono 8 kwietnia 2025 r.

Wyniki kontroli przedstawiono w dwóch wystąpieniach pokontrolnych skierowanych do Ministra Sprawiedliwości i Dyrektora Generalnego Służby Więziennej.

W wystąpieniu do Ministra Sprawiedliwości NIK wniosła o:

1. Wdrożenie efektywnych mechanizmów kontroli zarządczej zapewniających rzetelne sporządzanie umów zlecenia w zakresie wymogów dokumentowania realizacji umowy oraz sposobu ustalenia wynagrodzenia w powiązaniu z wymiarem czasowym świadczonych usług.
2. Podjęcie działań w celu rozliczenia nadpłaty z tytułu nieprawidłowego naliczenia wynagrodzenia zleceniobiorców.
3. Dokumentowanie decyzji o odstąpieniu od sporządzania dokumentów określonych w regulaminie zamówień publicznych.
4. Przeprowadzenie analizy w zakresie zasadności zawierania umów o charakterze doradczym i eksperckim z podmiotami zewnętrznymi oraz ujednolicenia zapisów dotyczących nadzoru nad jej wykonaniem.
5. Weryfikowanie dokumentów skutkujących poniesieniem wydatku ze środków publicznych pod względem kompletności i prawidłowości danych w nich zawartych i załączonych dowodów uzupełniających.

W wystąpieniu skierowanym do Dyrektora Generalnego Służby Więziennej NIK nie sformułowała wniosków pokontrolnych.

Liczba wystąpień pokontrolnych - ogółem	Liczba wystąpień pokontrolnych - w których sformułowano wnioski	Liczba wniosków pokontrolnych - ogółem
2	1	5

Lp.	Jednostka kontrolowana	Liczba wniosków pokontrolnych	Stan realizacji wniosków pokontrolnych*		
			Zrealizowano	W trakcie realizacji	Nie zrealizowano
1	Ministerstwo Sprawiedliwości	5	-	-	-

* Według stanu na dzień zatwierdzenia informacji.

Minister Sprawiedliwości wniósł zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, które Kolegium NIK rozpatrzyło na posiedzeniu w dniu 28 maja 2025 r. i podjęło uchwałę w sprawie uwzględnienia w części jednego zastrzeżenia i oddaleniu pozostałych.

Lp.	Jednostka kontrolowana	Liczba zastrzeżeń	Sposób uwzględnienia zastrzeżeń		
			Uwzględniono w całości	Uwzględniono w części	Odrzucono w całości
1	Ministerstwo Sprawiedliwości	3	0	1	2

6. ZAŁĄCZNIKI

6.1. DOCHODY I WYDATKI JEDNOSTEK FUNKCJONUJĄCYCH W RAMACH CZĘŚCI 37 – SPRAWIEDLIWOŚĆ

Lp.	Nazwa jednostki podległej*	Wykonanie 2024				Udział w wydatkach części ogółem
		Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Dochody	Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich	w tym, wydatki na wynagro- dzenia wg Rb-70	
1.	Ministerstwo Sprawiedliwości	873,88	75 651,1	336 314,0	124 536,1	3,53
2.	Centralny Zarząd Służby Więziennej	28 474,41	26 535,9	8 572 820,4	3 126 602,6	89,96
3.	Instytut Wymiaru Sprawiedliwości	37,83	41,7	9 142,3	4 657,3	0,10
4.	Instytut Ekspertyz Sądowych	136,23	264,3	41 301,7	21 935,9	0,43
5.	Instytut Ekspertyz Ekonomicznych i Finansowych	34,62	20,7	8 218,8	5 438,6	0,09
6.	Instytut Ekspertyz Medycznych	24,70	17,5	9 467,1	4 619,4	0,10
7.	OOW w Gackach	49,49	22,8	10 144,8	7 196,2	0,11
8.	OOW w Jerzmanicach Zdroju	61,56	93,9	13 261,5	8 325,9	0,14
9.	OOW w Kcyni	44,47	22,2	8 660,9	5 682,7	0,09
10.	OOW w Koronowie	56,42	18,3	10 513,9	7 251,9	0,11
11.	OOW w Koszalinie	61,84	31,1	12 665,5	8 691,3	0,13
12.	OOW w Laskowcu	59,70	23,1	10 845,6	7 349,0	0,11
13.	OOW w Mrozach	51,76	17,5	8 846,8	5 978,4	0,09
14.	OOW w Poznaniu	45,02	13,8	8 407,8	5 739,4	0,09
15.	OOW w Pszczynie Łące	68,71	11,0	14 457,6	9 082,1	0,15
16.	OOW w Studzieńcu	57,09	116,4	11 088,4	7 024,9	0,12
17.	OOW w Szczecinie	48,19	18,8	9 721,7	6 007,4	0,10
18.	OOW w Szubinie	63,38	86,7	11 670,7	8 282,1	0,12
19.	OOW w Warszawie Falenicy	57,38	37,1	11 002,3	7 549,7	0,12
20.	OOW w Witkowie	55,14	8,0	9 743,1	6 955,4	0,10
21.	SdN w Chojnicach	66,11	63,0	12 496,2	8 105,6	0,13
22.	SdN w Dominowie	64,81	24,7	12 869,5	9 175,8	0,14
23.	ZP w Barczewie	42,47	21,6	7 547,6	5 168,3	0,08
24.	ZP w Białymstoku	72,12	1,8	12 980,2	9 344,6	0,14
25.	ZP w Gdańsku-Oliwie	44,68	7,4	8 140,4	5 384,8	0,09

26.	ZP w Grodzisku Wlkp.	45,74	21,0	9 158,9	6 431,3	0,10
27.	ZP w Nowem	50,94	24,5	9 524,7	6 597,8	0,10
28.	ZP w Ostrowcu Świętokrzyskim	50,08	15,2	9 770,9	6 540,3	0,10
29.	ZP w Świeciu	49,20	69,4	9 854,9	6 774,8	0,10
30.	SdN w Chojnicach	66,11	63,0	12 496,2	8 105,6	0,13
31.	ZP w Tarnowie	49,69	156,6	9 214,5	6 659,4	0,10
32.	ZP w Trzemesznie	49,65	23,0	9 405,2	6 884,5	0,10
33.	ZPiSdN w Głogowie	61,36	22,9	12 711,4	8 735,9	0,13
34.	ZPiSdN w Konstantynowie Łódzkim	63,19	99,0	12 316,0	8 349,4	0,13
35.	ZPiSdN w Raciborzu	60,33	71,0	11 232,4	7 936,1	0,12
36.	ZPiSdN w Świdnicy	50,28	93,1	9 800,3	6 363,8	0,10
37.	ZPiSdN w Zawierciu	73,20	41,8	15 319,4	10 520,3	0,16
38.	Dotacja podmiotowa dla KSSiP	79,08	x	102 231,0	9 484,5	1,07
39.	Dotacja podmiotowa dla AWS i opłaty za prowadzenie	x	534,7	676,0	x	0,01
40.	Dotacja celowa dla AWS	x	140,0	37 127,6	x	0,39
41.	Subwencja dla AWS	528,89	x	88 537,0	36 676,8	0,93
	Ogółem	31 863,64	104 482,6	9 529 209,0	3 554 040,3	100,00

* Tylko dysponentci środków budżetu państwa podlegli bezpośrednio dysponentowi części budżetowej 37.

6.2. WYKAZ OCEN KONTROLOWANYCH JEDNOSTEK

Lp.	Nazwa jednostki kontrolowanej	Imię i nazwisko kierownika jednostki kontrolowanej	Ocena kontrolowanej działalności*	Jednostka organizacyjna NIK przeprowadzająca kontrolę
1.	Ministerstwo Sprawiedliwości	Adam Bodnar, Minister Sprawiedliwości od 13 grudnia 2023 r.	P	Departament Porządku i Bezpieczeństwa Wewnętrznego
2.	Centralny Zarząd Służby Więziennej	płk dr Andrzej Pecka, Dyrektor Generalny Służby Więziennej od 12 stycznia 2024 r.	P	

* Użyty skrót oznacza: P – ocena pozytywna, O – w formie opisowej, N – negatywna

6.3. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ W CZĘŚCI 37 – SPRAWIEDLIWOŚĆ

Oceny wykonania budżetu w części 37 – Sprawiedliwość dokonano stosując kryteria oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez Najwyższą Izbę Kontroli.

Dochody zgodnie z przyjętymi założeniami kontroli nie były badane.

Wydatki (W)²⁰: 9 529 209 tys. zł

Łączna kwota (G = W): 9 529 209 tys. zł

Waga wydatków w łącznej kwocie: (Ww = W : G): 1

Nieprawidłowości w wydatkach: 475 tys. zł (0,05% wydatków w części 37), z tego:

- 302 tys. zł z tytułu naruszeń związanych z nierzetelnym i niegospodarnym sposobem zawierania i rozliczania umów zlecenia, w tym braku dokumentowania czasu świadczonych usług i rozliczania zleceniobiorców, nieprawidłowej kontroli dowodów księgowych skutkującej wypłatą nienależnego wynagrodzenia,
- 162 tys. zł z tytułu niecelowego i niegospodarnego wydatku dotyczącego umowy na świadczenie kompleksowej pomocy prawnej w DIRS MS, w zakresie przewyższającym średnie wynagrodzenie radcy prawnego,
- 11 tys. zł z tytułu nieprawidłowego wyliczenia kar umownych i kwot należności w ewidencji księgowej MS.

Ocena częściowa wydatków (Ow): (5) pozytywna

Łączna ocena dochodów i wydatków (ŁO²¹): $\text{ŁO} = 5 \times 1 =$ 5 pozytywna

Opinia o sprawozdaniach: pozytywna

Ocena ogólna: pozytywna

²⁰ Łącznie z wydatkami budżetu środków europejskich.

²¹ $\text{ŁO} = \text{Od} \times \text{Wd} + \text{Ow} \times \text{Ww}$

6.4. DOCHODY BUDŻETOWE W CZĘŚCI 37 – SPRAWIEDLIWOŚĆ

Lp.	Wyszczególnienie	2023	2024		5:3	5:4
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Wykonanie		
		tys. zł			%	
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem część 37 – Sprawiedliwość, w tym:		87 098,1	77 604,0	104 482,7	120,0	134,6
1.	Dział 730 – Szkolnictwo wyższe i nauka	0,0	0,0	674,7	-	-
1.1.	Rozdział 73014 – Działalność dydaktyczna i badawcza	0,0	0,0	140,0	-	-
1.2.	Rozdział 73016 – Pomoc materialna dla studentów i doktorantów	0,0	0,0	534,7	-	-
2.	Dział 753 – Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	4 580,6	930,0	7 041,2	153,7	757,1
2.1.	Rozdział 75301 – Świadczenia pieniężne z zaopatrzenia emerytalnego	4 580,6	930,0	7 041,2	153,7	757,1
3.	Dział 755 – Wymiar sprawiedliwości	82 432,0	76 674,0	96 747,6	117,4	126,2
3.1.	Rozdział 75501 – Centralne administracyjne jednostki wymiaru sprawiedliwości i prokuratury	63 198,6	65 011,0	75 651,1	119,7	116,4
3.2.	Rozdział 75507 – Instytuty naukowe resortu sprawiedliwości	314,1	222,0	344,3	109,6	155,1
3.3.	Rozdział 75512 – Więziennictwo	17 806,3	10 998,0	19 494,7	109,5	177,3
3.4.	Rozdział 75513 – Zakłady dla nieletnich	1 113,0	443,0	1 257,5	113,0	283,9
4.	Dział 801 – Oświata i wychowanie	85,5	0,0	19,2	22,5	-
4.1.	Rozdział 80144 – Inne formy kształcenia osobno niewymienione	85,5	0,0	19,2	22,5	-

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych zweryfikowanych przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2024 z dnia 18 stycznia 2024 r. – Dz. U. z 2024 r. poz. 122, ze zm.).

6.5. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA W CZĘŚCI 37 – SPRAWIEDLIWOŚĆ

Lp.	Wyszczególnienie	2023	2024			6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Budżet po zmianach	Wykonanie			
		tys. zł					%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem część 37 – Sprawiedliwość, w tym:		8 104 278,2	9 512 392,0	9 565 382,5	9 464 391,9	116,8	99,5	98,9
1.	Dział 730 – Szkolnictwo wyższe i nauka	85 149,7	148 992,0	148 992,0	126 340,6	148,4	84,8	84,8
1.1.	Rozdział 73014 – Działalność dydaktyczna i badawcza	85 149,7	147 966,0	147 966,0	125 664,6	147,6	84,9	84,9
1.2.	Rozdział 73016 – Pomoc materialna dla studentów i doktorantów	0,0	1 026,0	1 026,0	676,0	-	65,9	65,9
2.	Dział 750 – Administracja publiczna	119 911,5	144 617,0	151 679,3	149 679,3	124,8	103,5	98,7
2.1.	Rozdział 75001 – Urzędy naczelných i centralnych organów administracji rządowej	119 911,5	144 617,0	151 219,9	149 273,4	124,5	103,2	98,7
2.2.	Rozdział 75076 – Prezydencja Rzeczypospolitej Polskiej w Radzie Unii Europejskiej w 2025 roku	0,0	0,0	459,4	405,9	-	-	88,4
3.	Dział 752 – Obrona narodowa	230,1	241,0	241,0	128,9	56,0	53,5	53,5
3.1.	Rozdział 75212 – Pozostałe wydatki obronne	230,1	241,0	241,0	128,9	56,0	53,5	53,5
4.	Dział 753 – Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	2 458 426,3	2 970 697,0	2 970 697,0	2 922 476,2	118,9	98,4	98,4
4.1.	Rozdział 75301 – Świadczenia pieniężne z zaopatrzenia emerytalnego	2 453 787,3	2 965 036,0	2 965 036,0	2 917 764,4	118,9	98,4	98,4
4.2.	Rozdział 75312 – Uposażenia sędziów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne	4 639,0	5 661,0	5 661,0	4 711,8	101,6	83,2	83,2
5.	Dział 755 – Wymiar sprawiedliwości	5 282 546,7	6 080 292,0	6 084 416,0	6 058 135,3	114,7	99,6	99,6
5.1.	Rozdział 75501 – Centralne administracyjne jednostki wymiaru sprawiedliwości i prokuratury	211 478,3	255 556,0	193 135,9	175 234,5	82,9	68,6	90,7
5.2.	Rozdział 75507 – Instytuty naukowe resortu sprawiedliwości	55 817,1	79 417,0	71 459,4	67 602,7	121,1	85,1	94,6
5.3.	Rozdział 75512 – Więziennictwo	4 806 353,4	5 500 964,0	5 564 481,4	5 560 965,3	115,7	101,1	99,9
5.4.	Rozdział 75513 – Zakłady dla nieletnich	116 638,9	141 884,0	152 868,3	152 101,8	130,4	107,2	99,5
5.5.	Rozdział 75514 – Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury	92 259,0	102 471,0	102 471,0	102 231,0	110,8	99,8	99,8
6.	Dział 801 – Oświata i wychowanie	157 894,7	167 433,0	209 237,2	207 631,6	131,5	124,0	99,2
6.1.	Rozdział 80144 – Inne formy kształcenia osobno niewymienione	157 894,7	167 433,0	209 237,2	207 631,6	131,5	124,0	99,2
7.	Dział 851 – Ochrona zdrowia	119,2	120,0	120,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7.1.	Rozdział 85156 – Składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-
7.2.	Rozdział 85195 – Pozostała działalność	118,7	120,0	120,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa zweryfikowanych przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2024 z dnia 18 stycznia 2024 r. – Dz. U. z 2024 r. poz. 122, ze zm.).

6.6. ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W CZĘŚCI 37 – SPRAWIEDLIWOŚĆ

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2023			Wykonanie 2024			8:5
		Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70 ¹⁾	Wynagrodzenia wg Rb-70 ²⁾	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70 ¹⁾	Wynagrodzenia wg Rb-70 ²⁾	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	
			tys. zł	zł		tys. zł	zł	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem wg statusu zatrudnienia ³⁾ , w tym:	30 786	2 819 001,6	7 631	31 256	3 507 879,1	9 353	122,6
	Osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń – 01	2 860	256 846,7	7 484	2 883	332 051,6	9 598	128,2
	Osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe – 02	6	1 236,3	17 171	6	1 385,7	19 246	112,1
	Członkowie korpusu służby cywilnej – 03	645	82 257,7	10 628	702	105 454,8	12 518	117,8
	Sędziowie i prokuratorzy – 09	-	-	-	-	2,8	-	-
	Żołnierze zawodowi i funkcjonariusze – 10	26 314	2 359 807,5	7 473	26 655	2 909 821,9	9 097	121,7
	Nauczyciele – 14	961	118 853,4	10 306	1 010	159 162,3	13 132	127,4
1.	Dział 750 Administracja publiczna, z tego:	839	101 019,9	10 034	874	124 533,3	11 874	118,3
1.1.	Rozdział 75001 Urzędy naczelných i centralnych organów administracji rządowej, status zatrudnienia:	839	101 019,9	10 034	874	124 533,3	11 874	118,3
	01	187	17 297,6	7 708	165	17 404,9	8 790	114,0
	02	6	1 236,3	17 171	6	1 385,7	19 246	112,1
	03	645	82 257,7	10 628	702	105 454,8	12 518	117,8
	10	1	228,3	19 025	1	287,9	23 992	126,1
2.	Dział 755 Wymiar sprawiedliwości, z tego:	28 986	2 599 128,3	7 472	29 372	3 224 183,5	9 148	122,4
2.1.	Rozdział 75501 Centralne administracyjne jednostki wymiaru sprawiedliwości i prokuratury, status zatrudnienia:	-	-	-	-	2,8	-	-
	09	-	-	-	-	2,8	-	-
2.2.	Rozdział 75507 Instytuty naukowe resortu sprawiedliwości, status zatrudnienia:	235	26 140,0	9 270	233	36 651,2	13 108	141,4
	01	235	26 140,0	9 270	233	36 651,2	13 108	141,4
2.3.	Rozdział 75512 Więziennictwo, status zatrudnienia:	27 905	2 513 040,1	7 505	28 256	3 100 952,1	9 145	121,9
	01	1 592	153 460,9	8 033	1 602	191 418,1	9 957	124,0
	10	26 313	2 359 579,2	7 473	26 654	2 909 534,0	9 097	121,7

2.4.	Rozdział 75513 Zakłady dla nieletnich, status zatrudnienia: 01	846	59 948,2	5 905	883	86 577,4	8 171	138,4
		846	59 948,2	5 905	883	86 577,4	8 171	138,4
3.	Dział 801 Oświata i wychowanie, z tego:	961	118 853,4	10 306	1 010	159 162,3	13 132	127,4
3.1.	Rozdział 80144 Inne formy kształcenia osobno niewymienione, status zatrudnienia: 14	961	118 853,4	10 306	1 010	159 162,3	13 132	127,4
		961	118 853,4	10 306	1 010	159 162,3	13 132	127,4

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach, zweryfikowanego przez NIK.

¹⁾ W przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

²⁾ Załącznik nr 35 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 454, ze zm.), w sprawozdaniu Rb-70 wykazuje się wysokość wynagrodzeń osobowych, dodatkowe wynagrodzenie roczne, uposażenia żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy oraz dodatkowe uposażenia roczne żołnierzy zawodowych i nagrody roczne funkcjonariuszy.

³⁾ Status zatrudnienia określony został w ww. rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

6.7. WYDATKI BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W CZĘŚCI 37 – SPRAWIEDLIWOŚĆ

Lp.	Wyszczególnienie	2023	2024			6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Budżet po zmianach	Wykonanie			
		tys. zł				%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem, w tym:		150 406,9	68 116,0	82 505,7	64 817,1	43	95	79
1.	Dział 750 – Administracja publiczna	2 014,8	166,0	1 024,7	803,0	40	484	78
1.1.	Program Norweski Mechanizm Finansowy III	152 284,7	67 950,0	83 173,7	65 427,2	43	96	79
1.2.	Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014–2020	303,4	0,0	0,0	0,0	0	-	-
1.3.	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020	1 642,9	0,0	0,0	0,0	0	-	-
1.4.	Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego III	0,0	0,0	84,0	42,3	-	-	50
1.5.	Program Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021–2027	0,0	0,0	762,4	664,3	-	-	87
2.	Dział 755 – Wymiar Sprawiedliwości	148 392,1	67 950,0	81 480,9	64 014,0	43	94	79
2.1.	Program Norweski Mechanizm Finansowy III	132 166,8	49 142,0	62 774,0	60 274,6	46%	123	96
2.2.	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020	6 486,1	0,0	0,0	0,0	0	-	-
2.3.	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020	9 739,2	0,0	0,0	0,0	0	-	-
2.4.	Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014–2020	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-
2.5.	Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego III	0,0	350,0	2 922,7	1 384,5	-	396	47
2.6.	Program Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021–2027	0,0	0,0	4,0	3,8	-	-	96
2.7.	Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021–2027	0,0	18 458,0	15 780,3	2 351,2	-	13	15

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-28UE z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej i/lub rocznego sprawozdania Rb-28UE WPR z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich w zakresie wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej – po weryfikacji przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2024 z dnia 18 stycznia 2024 r. – Dz. U. z 2024 r. poz. 122, ze zm.).

6.8. WYKAZ PODMIOTÓW, KTÓRYM PRZEKAZANO INFORMACJĘ O WYNIKACH KONTROLI

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Minister Finansów
6. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
7. Rzecznik Praw Obywatelskich
8. Komisja Finansów Publicznych Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
9. Komisja do Spraw Kontroli Państwowej Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
10. Komisja Sprawiedliwości i Praw Człowieka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
11. Minister Sprawiedliwości
12. Dyrektor Generalny Służby Więziennej